

שב אתו, שלא יהיה שם לבד

פתיחה: מאז השריפה באוקטובר כשפרצה המלחמה ישנם מעגלים רבים של נפגעים: חטופות וחטופים וגני המשפחה הדואלים להם, פצועות ופצועים, הרוגים ומשפחות שכולות, מפונים ומפונות.

- האם ביומיום יוצא לכם לחשוב, להביע סולדיות או לפעול בהתייחס לאחד מהמעגלים האלו? האם יש מעגל אחד שיותר מהאחרים?
- אלו רגשות ומחשבות מלוות אתכם כשאתם חושבים על אותו מעגל או פועלים למענו?

“בזמן שהצבור שרוי בצער אל יאמר אדם אלך לביתי ואוכל ואשתה ושלוש עליך נפשי...אלא יצער אדם עם הצבור שכן מצינו במשה רבינו שציער עצמו עם הצבור שנאמר (שמות יז, יב) וידי משה כבדים ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה וכי לא היה לו למשה כר אחת או כסת אחת לישב עליה אלא כך אמר משה הואיל וישראל שרויין בצער אף אני אהיה עמהם בצער וכל המצער עצמו עם הצבור זוכה ורואה בנחמת צבור ושמא יאמר אדם מי מעיד בי אבני ביתו של אדם וקורות ביתו של אדם מעידים בו” (תענית יא א)

- כיצד אדם יכול להשתתף בצער הציבור? מה הדוגמאות המובאות במאמר לשתפות בצער?
- מי יודע ויכול להעיד האם האדם משתתף בצער עם הציבור?
- האם יש משמעות לשתפות בצער שאף אחד אחר לא מודע אליה?

“אם תפגש אדם שבור
שב אתו

על סף השבר הארוך

אל תנסה לתקן

אל תרצה שום דבר

ביראה ובאהבת הזולת

שב אתו

שלא יהיה שם לבד”

(צל עריות, סמדר וינשטוק)

- מה התשובה שלנו אל מול שברים בחיים?
 - מה מציגה סמדר במאמר עם שבר?
- איטו משמעות אתם מוצאים בהצעה זו?

הציווי על הזיכרון במקרא אינו ציווי שנשאר בגדר הרעיון המופשט. הזיכרון מוצמד לפרקטיקה קיימת ונוכחת במציאות המוחשית. כך הציווי על ההיזכרות באלוהים בימי מלחמה, בימי שמחה וביום הזיכרון מוצמד לציווי לתקוע בשופר או בחצוצרה ומצוות הזיכרון מתגשמת בחוש השמיעה. הזיכרון של פסח מתבטא על ידי אי אכילת חמץ, זיכרון שהופך לחי ומוחשי באוכל שהאדם אוכל. את הזיכרון על מלחמת עמלק משה מצווה לכתוב בצורה מוחשית בספר ולהשמיע באזני יהושע את הכתוב. אהרון נושא את שמות בני ישראל ב"חֲשֵׁן הַמִּשְׁפָּט על לבו בבואו אל הקדש לזכרון לפני ה' תמיד", הבגדים המוחשיים והנראים אותם הוא לובש הצמודים לליבו נושאים את הזיכרון של בני ישראל. מצוות הציצית, הנמצאת על הבגד אותו האדם לובש ונוכחת במראה העיניים: "וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה'..." נועדה לגרום לאדם לזכור את מצוות האלוהים. ועל פי חכמים המפרשים את הפסוק "לְאוֹת עַל יָדְךָ וּלְזִכְרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ..." באופן מעשי, במצוות התפילין – הרי שגם אלו מהווים מעשה שנועד לשמר זיכרון. הטענה העולה מכל המקורות האלו היא זו: אם אנחנו רוצים לזכור, אנחנו צריכים לממש את הזיכרון הזה ולהנכיח אותו באופן מעשי, חושי, ונראה לעין.

- מדוע הציווי על הזיכרון מונח בציווי מעשי ופיזי?
 - מה המשמעות של נשיאת אובייקט פיזי כמו ציצית, אות על היד, חושן ואיפה סוג של זיכרון נוצר מנשיאה זו?
 - אלו נושאים בחיים שלנו אנתנו רוצים לזכור באופן תמידי? האם החטופים הם נושא כזה?
- אם כן- האם הזיכרון שלהם וההנכחה שלהם בחיינו היא עשייה למעשה?

מסימה: בחרו באחד מהמעגלים שנפגעו מהמלחמה, חשבו כיצד תוכלו להפוך אותו ל"אות זיכרון" - שימונה אתכם ברמה האישית או יסמנה זאת במרחב הכללי (בבית הספר, בשכונה וכדומה).